

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
AUTORITETI I KONKURENCËS
KOMISIONI I KONKURENCËS

VENDIM
Nr. 644, Datë 31.07.2019

“Për mbylljen e hetimit paraprak në tregun e depozitimit dhe devijimit të energjisë elektrike, dhënien e detyrimeve për ndërmarrjen KESH SHA si dhe zbatimin e neneve 69 dhe 70 të Ligjit nr.9121/2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”, i ndryshuar”

Komisioni i Konkurrencës me pjesëmarrjen e:

Znj. Juliana LATIFI	Kryetar
Z. Eduard YPI	Zv/Kryetar
Znj. Leida MATJA	Anëtar
Znj. Adriana BERBERI	Anëtar
Z. Helidon BUSHATI	Anëtar

Në mbledhjen e tij të datës 31.07.2019, shqyrtoi çështjen me:

Objekt: Shqyrtimin e “Raportit mbi hetimin paraprak në tregun e depozitimit dhe devijimit të energjisë elektrike”.

Bazë ligjore: Neni 8 dhe 9, neni 24, shkronja d), neni 26, neni 45 dhe neni 69 dhe 70 i ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për Mbrojtjen e Konkurrencës”, i ndryshuar.

Komisioni i Konkurrencës pas shqyrtimit të:

- Raportit mbi hetimin paraprak në tregun e depozitimit dhe devijimit të energjisë elektrike,

VËREN SE:

I. Procedura e ndjekur

1. Sekretariati i Komunitetit të Energjisë (ECS) ka paraqitur Shkresën më datë 19.10.2018, protokolluar pranë AK me nr. 601 prot., me objekt “Njoftim për një sjellje të mundshme anti-konkurrese dhe kërkesë për hetim” (“*Notification of potential anti-competitive conduct and request for investigation*”), në lidhje me dy procedura tenderuese që KESH ka zhvilluar referuar: “Kontratës së depozitimit” lidhur midis KESH SHA dhe shoqërisë EFT AG dhe “Kontratës së devijimit” lidhur midis KESH SHA dhe shoqërisë GSA SHPK.

2. Në vijim të procedurave, Sekretariati i Autoritetit të Konkurrencës organizoi në datë 8 Nëntor 2018, një takim me ekspertët e Sekretariatit të Energjisë, të cilët parashtruar kërkesën e tyre për hapjen e një hetimi nga ana e AK, për shkelje të rregullave të konkurrencës të parashikuar nga ligji nr. 9121/2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”, i ndryshuar.
3. Bazuar në nenet e Traktatit “Mbi funksionimin e Komunitetit të Energjisë” (“*Treaty Establishing Energy Community*”), Sekretariati i Energjisë ka të drejtë të informojë autoritetet kombëtare, në lidhje me çështje për të cilat ai gjykon se janë shkelur rregullat përkatëse, dhe në rastin konkret, në zbatim të neneve 18(1) (a) dhe 18 (1) (b) të Traktatit, ai i është drejtuar Autoritetit Shqiptar të Konkurrencës, për sjellje antikonkurrese dhe abuzim me pozitën dominuese, në lidhje me procedurat tenderuese të realizuara nga KESH për: kontratën e depozitimit dhe kontratën e devijimit.
4. Gjatë ndjekjes së procedurave hetimore është kontaktuar edhe nëpërmjet e-mailit me Sekretariatit të Energjisë së Vjenës ku kemi kërkuar të na vënë në dispozicion informacione apo fakte dhe prova që mund të kenë lidhur me rastin si dhe çdo informacion shtesë lidhur me kërkesën që na kanë drejtuar për fillimin e procedurave hetimore.
5. Nga ana e Sekretariatit na është vënë në dispozicion një nga marrëveshjet kuadër, me e-mail e datës 12.11.2018 me objekt “*Cooperation on energy case*”. Të njëjtën marrëveshje e depozitoi pranë institucionit tonë me shkresën nr.601/3 prot, datë 19.11.2018 edhe KESH SHA.
6. Komisioni i Konkurrencës me anë të vendimit nr. 588, datë 28.01. 2019 “Për hapjen e procedurës së hetimit paraprak në tregun e depozitimit dhe devijimit të energjisë elektrike”, ndryshuar me vendimin nr. 617, datë 09.05.2019 (ku është vendosur zgjatja e hetimit) ka vendosur hapjen e procedurës së hetimit paraprak në tregun e depozitimit dhe devijimit të energjisë elektrike, për të parë nëse ka ose jo shenja të kufizimit apo shtrembërimit të dispozitave të ligjit nr. 9121/2003 “Për Mbrojtjen e Konkurrencës”, i ndryshuar.
7. Më datë 21.03.2019 është realizuar një seancë dëgjimore me përfaqësues të KESH SHA, pas ftesës së dërguar nga Autoriteti i Konkurrencës, me shkresën nr. 24/4 prot., datë 26.02.2019. Pas realizimit të kësaj seance, Autoriteti i Konkurrencës me shkresën nr. 24/8 prot, datë 25.04.2019 kërkoi nga KESH informacione shtesë të cilat u administruan me shkresën nr. 24/12, datë 22.05.2019.
8. Më datë 02.05.2019 nga ana e AK, është realizuar edhe seanca dëgjimore me përfaqësuesit e ERE, ku nga ana e tyre u deklarua se janë realizuar draft/raportet e monitorimit lidhur me procedurat e shit-blerjes së energjisë elektrike për kontratën e depozitimit ndërmjet KESH SHA dhe EFT AG si dhe kontratën e devijimit ndërmjet KESH SHA dhe GSA SHPK.

9. Gjatë kësaj procedure, u kërkua informacion nga ERE me shkresën nr. 286/1, datë 06.05.2019 dhe OST me shkresën nr. 24/13, datë 28.05.2019, informacion i cili u administrua pranë Autoritetit të Konkurrencës.

II. Analiza e marrëveshjeve kuadër/kontratave të depozitimit dhe devijimit të KESH SHA

II.1. Kontrata e Depozitimit midis KESH SHA dhe EFT AG

10. Në vitin 2016¹ KESH ka nënshkruar kontratën e depozitimit me shoqërinë “EFT AG” me afat deri në 31 dhjetor 2019, ku kanë marrë pjesë 5 shoqëritë “GSA” SHPK, “GEN I Tirana” SHPK, “EFT AG”, “AXPO Trading AG” dhe “ALPIQ Energy SE (Ceki).
11. Kontrata e depozitimit ka për objekt depozitimin e energjisë së tepërt që do të prodhohet nga Depozituesi në kushtet e prurjeve të mëdha dhe kthimin e saj, po në formë energjie nga Partneri për një periudhë tjetër të vitit ku nuk krijohen kosto shtesë për depozituesin, me afat deri më 31 dhjetor 2019.
12. Në lidhje me “kontratën e depozitimit”, ERE në vitin 2016 ka marrë Vendimin nr. 131, datë 15.08.2016 “Mbi ndërprerjen e procedurës së shpallur nga shoqëria KESH SHA “Ftesë për ofertë për shprehje interesi për marrëveshjen kuadër për depozitimin e energjisë elektrike”, sipas të cilit ERE, si institucioni rregullator në sektorin e energjisë ka vendosur që KESH SHA duhet të ndërpresë çdo veprim të mëtejshëm për finalizimin dhe përfundimin e kësaj procedure, sepse KESH SHA nuk ka zbatuar dispozitat e ligjit nr.43/2015 “Për sektorin e energjisë elektrike” i cili parashikon shprehimisht si transaksione të energjisë elektrike vetëm blerjen, shitjen dhe shkëmbimin. Në këtë mënyrë KESH nuk ka respektuar parashikimet e rregullave dhe procedurave të shkëmbimit të energjisë elektrike miratuar me vendimin e bordit të ERE, nr. 100, datë 27.12.2016.
13. Referuar vendimit të mësipërm KESH SHA është shprehur se ky produkt i ofruar nga ana e tij nuk është subjekt i rregullimit nga “Rregullat e shitjes, blerjes dhe shkëmbimit të energjisë” e miratuar nga ERE.
14. Gjithashtu, ERE me Vendimin nr. 148, datë 30.09.2016 “ Mbi kërkesën e shoqërisë KESH SHA për rishikimin e vendimit nr. 131 datë 15.08.2016 të bordit të ERE “Mbi ndërprerjen e procedurës së shpallur nga shoqëria KESH SHA - “Ftesë për shprehje interesi për marrëveshjen kuadër për depozitimin e energjisë elektrike”, ka konstatuar se: KESH SHA ka finalizuar procedurën e ndjekur me kontratën nr.6549, datë 27.07.2016 dhe në zbatim të vendimit të ERE nr.131, datë 15.08.2016 ka pezulluar veprimet e mëtejshme për zbatimin e kësaj kontrate.
15. Në përfundim ERE i ka kërkuar KESH SHA, që në cilësinë e të ngarkuarit me detyrimin e shërbimit publik, për qëllime të interesit publik, garantimit të furnizimit me energji elektrike si dhe shfrytëzimin eficient të energjisë elektrike, në konsultim me Sekretariatit e Komunitetit të Energjisë, të adresojë menaxhimin e energjisë elektrike mbështetur në

¹ Të njëjtën praktikë KESH ka ndjekur edhe në vitin 2011

legjislacion përkatës pas përmbushjes së detyrimit të shërbimit publik, të parashikuar në ligj.

16. Pavarësisht konstatimit të ERE - ndërprerjen e procedurës së shpallur nga shoqëria KESH SHA nëpërmjet “Ftese për shprehje interesi për marrëveshjen kuadër për depozitimin e energjisë elektrike”, nga informacioni i depozituar nga ana e KESH SHA pranë AK, me shkresën nr.601/3, datë 19.11.2018, lidhur me zbatimin e “Kontratës së depozitimit” për periudhën nga momenti i hyrjes në fuqi deri në momentin e raportimit, kjo kontratë është miratuar me vendimin nr. 9, datë 28.07.2016 nga Këshilli Mbikëqyrës i shoqërisë KESH SHA.

II.2. Kontrata e Devijimit midis KESH SHA dhe GSA SHPK

17. Në vitin 2009 shoqëria GSA SHPK i është drejtuar shoqërisë KESH me shkresën nr.4143, datë 02.09.2009 “Kërkesë për marrëdhënie kontraktuale ndërmjet KESH dhe GSA” për furnizim me energji shtesë/devijime për destinacion konsumatorë të kualifikuar.
18. Pas vlerësimit që i është bërë kërkesës së mësipërme ndërmjet KESH SHA dhe GSA SHPK është nënshkruar kontrata me nr.01-09, datë 11 shtator 2009 “Për furnizimin e energjisë shtesë dhe energjisë së devijimeve” me kohëzgjatje: 7 shtator 2009 – 31 dhjetor 2015.
19. Në vijim të zbatimit të kontratës së mësipërme ndërmjet KESH SHA dhe GSA SHPK është nënshkruar kontrata me nr. 1, datë 11.03.2013 “Për furnizimin e energjisë shtesë dhe energjisë së devijimeve” me afat vlefshmërie nga 11 mars 2013 – 31 dhjetor 2025, duke shfuqizuar në këtë mënyrë kontratën nr.01-09, datë 11 shtator 2009.
20. Sipas kontratës “Për furnizimin e energjisë shtesë dhe energjisë së devijimeve” palët bien dakord që:
 - KESH SHA të furnizojë me energji elektrike GSA SHPK kur, për çfarëdo arsye do të ketë një ndërprerje në furnizim me energji të Konsumatorit të Kualifikuar nga GSA SHPK dhe/ose kur GSA SHPK nuk mund të sigurojë shërbime interkonjeksioni dhe transmetimi nga OST.
 - KESH SHA do të bashkëpunojë me GSA SHPK për energjinë që KESH SHA mund të furnizojë/absorbojë për/prej GSA SHPK (energji e devijimeve) kur për çfarëdo arsye – do të ketë devijime ndërmjet Programit të Importit dhe Programit të Furnizimit, për qëllimin e furnizimit me energji të Konsumatorit të Kualifikuar.
21. Bazuar në ligjin 43/2015 “Për sektorin e energjisë elektrike”, i ndryshuar, neni 20 germa “h”, Enti Rregullator i Energjisë ka autoritetin për të miratuar kushtet e përgjithshme të kontratave për shërbimet e rregulluara, të ofruara nga pjesëmarrësit e tregut, të ngarkuar me detyrimin e shërbimit publik, si dhe të kontratave bilaterale, për një periudhë jo më të gjatë se 12 muaj nga data e hyrjes në fuqi të këtij ligji. Këtu përfshihen edhe shërbimet e balancimit, kontratat e të cilave duhet të miratohen nga ERE, si dhe nuk duhet të kenë një afat më të gjatë se 12 muaj.

III. Kuadri i ri rregullator dhe vendimmarrja e ERE

22. Nga data 1 janar 2018, me miratimin e “Rregullave e përkohshme për mekanizmin balancues të energjisë elektrike”, miratuar me vendim të bordit të ERE nr. 193, datë 24.11.2017, të gjithë pjesëmarrësit në tregun e energjisë elektrike janë palë përgjegjëse për balancimin e energjisë elektrike.
23. Nisur nga ky detyrim i ri për ndërmarrjen KESH SHA, kjo e fundit në seancën dëgjimore të datës 21.03.2019, shprehet se duke filluar nga data 1 janar 2018 ka vendosur ta konsiderojë të pazbatueshme në praktikë “kontratën e devijimit” për faktin se KESH SHA tashmë është palë përgjegjëse për balancimin e energjisë elektrike dhe për pasojë mund ti shkaktohen kosto shtesë që mund të lindin nga marrëdhënia kontraktore me GSA SHPK, në lidhje me këtë kontratë. KESH nuk shprehet shprehimisht për zgjidhjen e saj, e cila është lidhur deri më 31.12. 2025, dhe si kontratë krijon të drejta dhe detyrime për palët e saj.
24. ERE me shkresën nr. 343/1 prot., datë 19.06.2019, (protokolluar me tonën nr. 394 prot, datë 20.06.2019) njofton vendimin nr. 93, datë 03.06.2019 “Mbi rezultatet e monitorimit të kryer pranë shoqërisë KESH SHA lidhur me ankesën e shoqërisë GEN-I TIRANA SHPK mbi zbatimin e procedurave të shit-blerjes së energjisë elektrike për vitin 2017 dhe periudhën janar-mars 2018 si dhe monitorimit lidhur me zbatimin e kontratave të depozitimit dhe shkëmbimit nga KESH SHA për vitet 2017 dhe 2018”, me anë të të cilit ka vendosur që:
- a. KESH SHA të marrë masa për ndërprerjen e menjëhershme të kontratës së lidhur më dt. 11.03.2013 ndërmjet KESH SHA dhe GSA SHPK “Për furnizimin e energjisë shtesë dhe energjisë së devijimeve” me afat vlefshmërie deri 31.12.2025 si dhe ti bëjë me dije ERE-s vendimin e marrë;
 - b. KESH SHA të marrë masa për kthimin e sasisë prej 3 865 MWh nga EFT AG sipas kushteve të kontratës me nr. 6549, datë 27.07.2016 “Për depozitimin e energjisë, ndërmjet KESH SHA dhe EFT AG” ka hyre në fuqi pas miratimit në parim të saj nga ana e Këshillit Mbikëqyrës të KESH me vendimin nr. Nr. 09, datë 28.07.2016 “Mbi kontratën e depozitimit të energjisë elektrike në kushtet e prurjeve të mëdha lidhur mes KESH SHA dhe EFT AG”;
 - c. KESH SHA të marrë masa për ndërprerjen e menjëhershme të kontratës mes shoqërisë KESH SHA dhe shoqërisë EFT AG me nr. 6549, datë 27.07.2016 “Për depozitimin e energjisë, ndërmjet KESH SHA dhe EFT AG” ka hyre në fuqi pas miratimit në parim të saj nga ana e Këshillit Mbikëqyrës të KESH me vendimin nr. Nr. 09, datë 28.07.2016 “Mbi kontratën e depozitimit të energjisë elektrike në kushtet e prurjeve të mëdha lidhur mes KESH dhe EFT AG”;
 - d. T’i rekomandojë KESH SHA që të kërkojë e propozojë në organet drejtuese të shoqërisë rishikimin rregullores për procedurat e shitblerjes së energjisë, duke i përshtatur ato me kërkesat e tregut dhe parashikimet e Rregullores për procedurat e blerjes së energjisë elektrike për mbulimin e humbjeve në rrjetet e shpërndarjes dhe të transmetimit dhe për blerjen dhe shitjen e energjisë elektrike për të siguruar përmbushjen e detyrimeve të shërbimit publik, miratuar me vendimin e bordit të

ERE nr.103/2016, e cila parashikon ndërtimin e një platformë IT online, përfshirë publikimin të të dhënave të blerësit dhe shitësit në funksion të blerjes/shitjes së energjisë elektrike;

- e. Të vijojnë monitorimet e nisura, në transaksionet e Energjisë elektrike dhe në bashkëpunim me Sekretariatit e Komunitetit të Energjisë, të shfrytëzojnë të gjitha mjetet e lejuara ligjore me qëllim zbardhjen e rrethanave që çuan në fillimin e monitorimeve me qëllim trajtimin e ankesës së GEN- I Tirana SHPK, duke shqyrtuar transaksionet e kryera nga të gjithë pjesëtarët e tregut të energjisë elektrike.

IV. Vlerësimi i sjelljes së ndërmarrjes KESH

25. KESH SHA ka në funksionim 79% të kapaciteteve prodhuese në vend dhe furnizon rreth 70% të kërkesës për energji elektrike të klientëve tariforë, siguron energjinë e nevojshme për mbulimin e humbjeve në sistemin e transmetimit, si dhe nëpërmjet energjisë balancuese e shërbimeve ndihmëse garanton sigurinë e sistemit energjetik shqiptar, duke zotëruar një pozitë dominuese në këtë treg bazuar në nenin 8 të ligjit nr. 9121/2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”, i ndryshuar.
26. Në lidhje me “Kontratën e depozitimit”, ndërmjet KESH SHA dhe EFT AG, nga informacioni i depozituar nga ana e KESH SHA pranë AK, rezulton se kjo kontratë është zbatuar për vitet 2016, 2017 dhe 2018 me një kohëzgjatje 3 vjeçare duke përjashtuar në këtë mënyrë operatorë të tjerë të interesuar në tregun e depozitimit.
27. Duke qenë se KESH SHA zotëron pozitë dominuese në prodhimin e energjisë në vend, afati 3 vjeçar për lidhjen e kontratës dhe dhënies së një të drejte të tillë të veçantë (depozitimi), të paparashikuar në ligj dhe në licencën përkatëse, një operatori ekonomik, përbën kufizim të konkurrencës dhe në zbatim të nenit 9, pika 2, germa ç) të ligjit nr. 9121/2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”, i ndryshuar, sjellja e KESH SHA përbën abuzim me pozitën dominuese në tregun e depozitimit.
28. Për “Kontratën e devijimit”, objekt hetimi, rezulton se ndërmjet KESH SHA dhe GSA SHPK është nënshkruar kontrata me nr.01-09, datë 11 shtator 2009 “Për furnizimin e energjisë shtesë dhe energjisë së devijimeve”, me afat vlefshmërie deri në vitin 2015.
29. Kontrata me të njëjtin objekt me nr. 1, datë 11.03.2013 me afat vlefshmërie nga 11 mars 2013 – 31 dhjetor 2025, e cila ka shfuqizuar në këtë mënyrë kontratën e mëparshme, ku përveç përditësimit të bazës ligjore, përmban të njëjtat të drejta dhe detyrime për palët si kontrata e mëparshme.
30. Kontrata e devijimit ndërmjet KESH SHA dhe GSA SHPK është nënshkruar nga KESH SHA pa realizuar asnjë procedurë konkurrimi duke sjellë si pasojë nënshkrimin e një kontrate shumë afatgjatë e cila kufizon konkurrencën duke mos lejuar pjesëmarrje të gjerë të operatorëve që operojnë në tregun e devijimit (furnizimit).
31. Duke qenë se ndërmarrja KESH SHA zotëron pozitë dominuese në prodhimin e energjisë në vend, lidhja e kontratave me afat 15 vjeçar përbën kufizim të konkurrencës, duke

përjashtuar mundësinë që shoqëri të tjera të mund të konkurrojnë për ofrimin e këtij shërbimi. Kjo sjellje e ndërmarrjes KESH SHA përbën abuzim me pozitën dominuese në kuptim të nenit 9, pika 2, germa ç) në tregun e devijimit të energjisë elektrike.

32. Komisioni i Konkurrencës në bazë të nenit 39 të ligjit nr. 9121/2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”, i ndryshuar, me shkresën nr. 24/14 Prot. datë 27.06.2019 “Mbi Hetimin paraprak në tregun e depozitimit dhe devijimit të energjisë elektrike” ka dërguar pranë ndërmarrjes KESH SHA raportin e hetimit paraprak në tregun e depozitimit dhe devijimit të energjisë elektrike, duke e ftuar KESH SHA të paraqesë angazhimet apo pretendimet mbi konkluzionet e këtij hetimi.
33. KESH SHA nuk është shprehur në lidhje me këtë hetim të kryer nga Autoriteti i Konkurrencës.
34. Në përfundim të procedurës hetimore konstatohet se ndërmarrja KESH SHA nëpërmjet lidhjes së dy kontratave afatgjata për depozitimin dhe devijimin e energjisë elektrike ka abuzuar me pozitën dominuese në kuptim të nenit 9, pika 2, germa ç) e ligjit nr. 9121/2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”, i ndryshuar.

PËR KËTO ARSYE:

Komisioni i Konkurrencës, bazuar në nenin 8 dhe 9, nenin 24 shkronja d, nenin 26, nenin 45 dhe nenin 69 dhe 70 të ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për Mbrojtjen e Konkurrencës”, i ndryshuar,

VENDOSI:

1. Mbylljen e hetimit paraprak në tregun e depozitimit dhe devijimit të energjisë elektrike.
2. Konstatimin e shkeljes së rregullave të konkurrencës që rrjedhin nga pozita dominuese e KESH, në drejtim të procedurave për lidhjen dhe zbatimin e :
 - a. Kontratës së devijimit të energjisë elektrike mes shoqërive KESH SHA dhe GSA SHPK.
 - b. Kontratës së depozitimit të energjisë elektrike mes shoqërive KESH SHA me EFT AG.
3. Dhënien e detyrimeve për ndërmarrjen KESH SHA:
 - a. Detyrimin e ndërmarrjes KESH SHA në zbatim të Vendimit nr.93/2019 të ERE të ndërpresë vazhdimësinë e këtyre dy kontratave.
 - b. Detyrimin e ndërmarrjes KESH SHA të njoftojë Sekretariatit e Energjisë në Vjenë për ecurinë e zbatimit të vendimit nr.93/2019 të ERE.
 - c. Detyrimin e ndërmarrjes KESH SHA të njoftojë Autoritetin e Konkurrencës për ecurinë e zbatimit të vendimit nr.93/2019 të ERE.

- d. Detyrimin e ndërmarrjes KESH SHA, si operator me pozite dominuese, për çdo kontratë të ardhshme, e cila vendos të drejta të veçanta ose ekskluzive, për ndërmarrje (kompani) ose për produkte te caktuara, të kërkojë një vlerësim paraprak nga Komisioni i Konkurrencës.
4. Monitorimin e zbatimit të këtij vendimi, për një periudhe 1 vjeçare.
5. Ngarkohet Sekretari i Përgjithshëm për njoftimin e këtij vendimi të gjitha palëve të interesuara.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

KOMISIONI I KONKURRENCËS